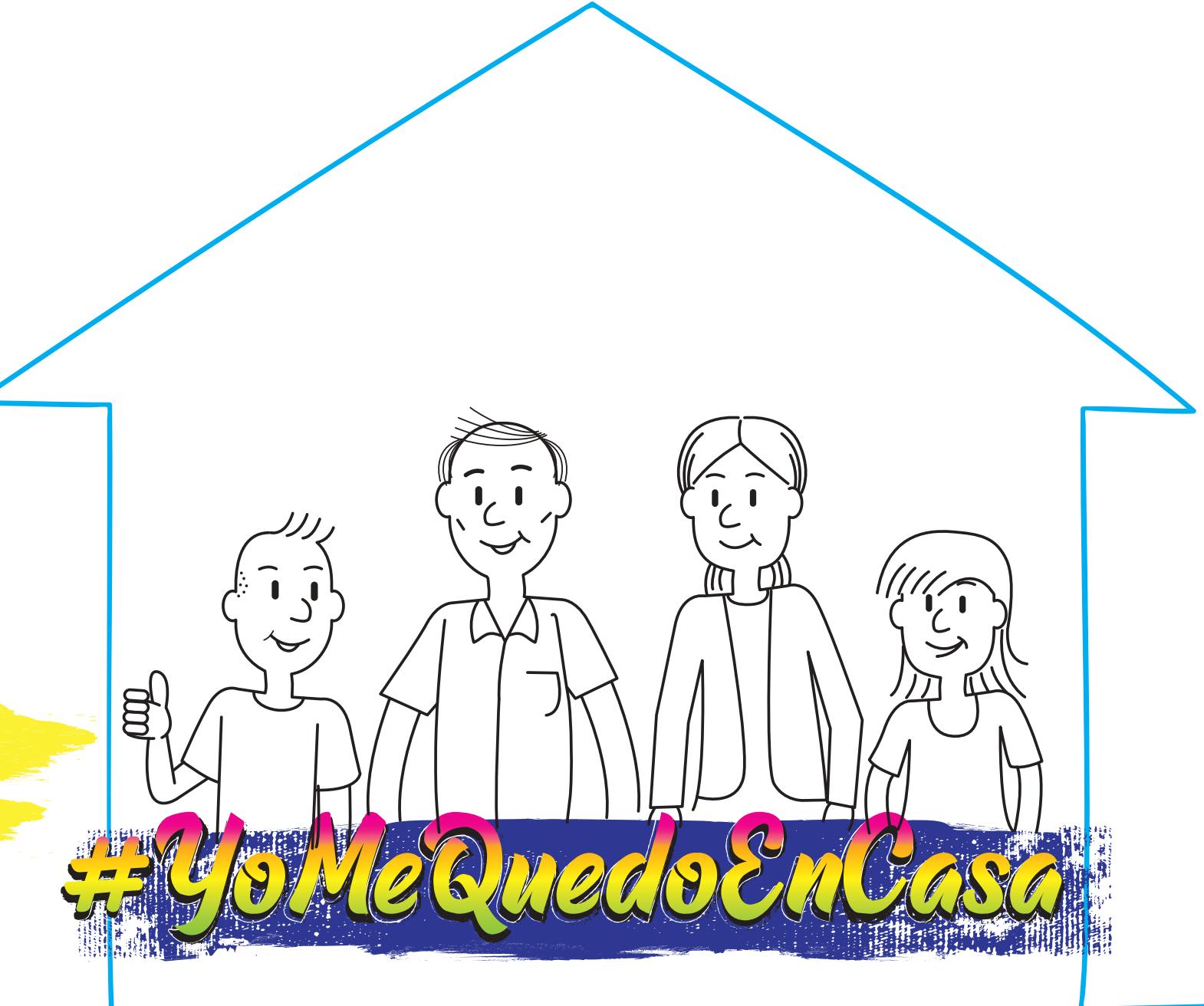

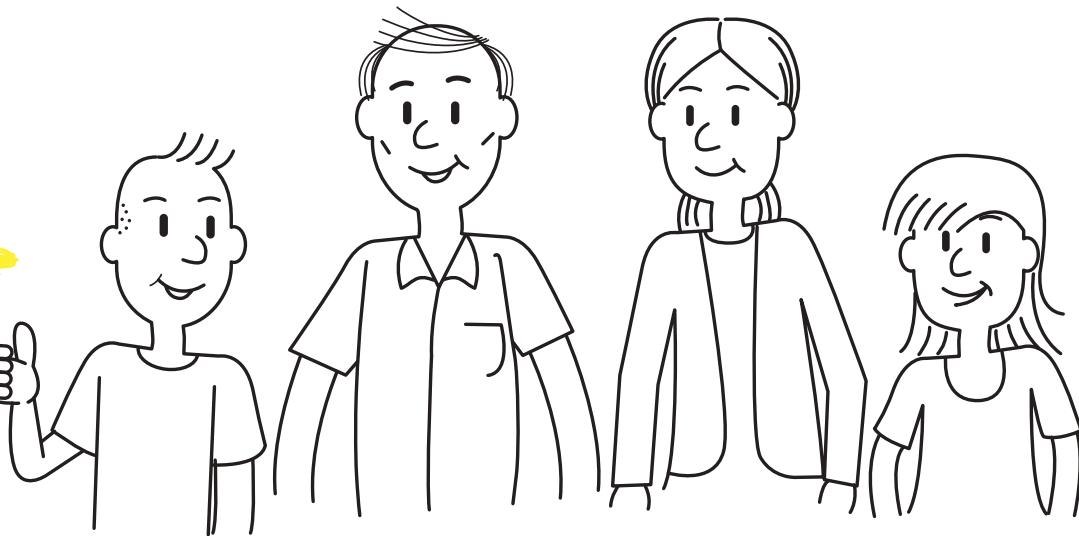
¿RAKINASQAPICHU KAWSACHKANKI?

SIPASKUNAWAN WAYNAKUNAWAN
≡MUSUQMANTA≡

RIMARINANCHIK PACHAM

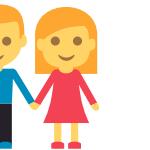

¿SIPASKUNA WAYNAKUNA WASIKIPICHU?

Kay punchawkuna 😊 kachun imam munasqan yachanapaq, imam umanpi kasqanta, imakuna haypay munasqanta, pikunam qari warmi pukllaq masinkuna riqsinapaq hinaspapas qanmanta allinta yachanankupaq.

Kay llamkaypim, qanwan kayta munaniku, chayraykum kay **YANAPAKUYKUNATA RIQSICHIMUYKIKU**, tayta mamahina sipas wawaykiwan wayna churiykiwan musuqmanta rimariy yanapasunaykipaq.

Manaraq kay yanapakuykunamanta rimachkasparaq, yuyarichiyta munaniku, sipas wayna kasqaqa pukllaq masinchikpa imapas rimapayawasqanchikmi kallpayuqqa, kikinpa kawsayninpaaq, wakinkunapaqpas.

Yuyariy, sipas wawayki wayna churiyki, paykunam wasipi ancha yanapakuqkuna kanku, kay 😷 rakisqa kawsay pachapi, ichaqa imapas haypanapaqqa ñawpaqtam allinta kay kurunawirus unquymanta yachananku. **¡Paykunawan rimay, hinaspa kuska allin yachaykunata maskaychik!**

= KAY CHUNKA KIMSAYUQ =

yanapakuqkunata
haywamuykiku

sapa punchaw kawsayniykiman
churanaykipaq, chaynaqa lliw
wasipi kaq aylluykiwan
kuyanakuspa kusisqa
kawsanaykipaq.

1 Yachachiy: Kay pichakuy, mayllakuy, taqsakuy armakuypas paykunapaqa allinpuni kasqanta qawachiy, chaynallataq ayllunpaq Perú suyunchikpaq allin chuyachakuy kanan, kunan rakikusqa kawsaypas chaniyuq kasqanta. Aswanqa machuchakunapaq payachakunapaqpas chaynallataq huk unquywan kaqkunapaq ancha chuyachakuy kasqanta.

- Chay intirnitman utaq redes socialesman yaykuspanku ima yachaytapas tarispanku ninmanku “Ñuqaykutaqa chay unquyqa manas imanawanqakuchu nispapas” kay sasachakupi kasqankuta manapas umachankuchu, hinaspa chuyachakuya, amachakuya mana ruranmankuchu, chaynataq wasillapi kaytapas mana munanqakuchu. Hinaptinga, paykuna waqaychakuspankuqa wakinkunatapas waqaychasqanta yuyaymanachisun.
- Sumaqlata rimapayay, chuyachakuymanta, wasillapi kaypas ancha allin kasqanta. Kay rurayninchikwan Perú suyunchikta allin runahina yanapanapaq.
- Paykunawan rimay, kay punchawkunam ancha allin rikchaq ruraykuna kachkan, aylluina, hukllapi umachanakuspa kawsananchikpaq.

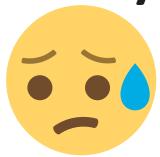
2 Takyasqa runahina qamqa **hawkalla kayta** llamkanayki, hinaspa sapa punchaw wasipi ruraykunata kamachikunaykipaq churanayki. Kay punchawkunaqa ancha allin taytakunapa mamakunapa, pipas machu runa ayllupi kaqpaq kallpachakunankupaq.

- Wawaykikuna churiykikuna yachachunku, kay punchaykuna mana samana pacha kasqanta.
- Wawaykikunapaq churiykikunapaqpas sapa punchaw rurayninta sumaqta patachaspa yanapay. Yuyariy, qampas sapa punchaw rurayniykikunata chaninchaspa umachanayki, mana ima ruranayki kaptinqa, paykunapas manan ima nisqaykita ruranqakuchu.

#YoMeQuedoEnCasa

3 Wawaykikunawan churiykikunawan kay rakisqa kayninchik pachapi, imayna kasqankumanta rimapayay.

iLlapanchik
huñunakuspa
qa atisunmi!

- Takyasqa qaripas warmipas sipaskuna waynakuna ayllupi kaqkunapaqqa yanapaqninmi kanchik. Hawkalla, mana llakikusqa kanankupaq rimapayay.
- Wawaykikunawan, churiykikunawan qawaychik kay sasachakuypi mana allin kasqaykichikta, hinaspa kay sasachakuyqa tukuqla kasqanta willay. Waqaychanakuyninchikqa lliwpaqmi allin kanqa.
- Ayllunpi, huk kaqninpapipas, paykunapipas wañuy manchakuyqa rikurinmanmi. Chiqapta willanayki, ama rimariyta manchakuychu, wawaykikunapa manchakuyninta llakiyninta chinkachinayki.
- Wawaykitchu churiykitchu sapallan kayta munanqa, hina sapallan kachun. Aswanqa niy, maypi chaypi kaspaypas ima sasachakuynikipas yanapasaykim,nispa.

Aylluyki pi kachun yanapanakuy, kuyapayakuy, sumaq sunquyuq kay, chaynallataq runa masin waqaychayta yachachiy.

4 Ima sasachakuynikitapas ama musyachispalla kanayki, hinaspapas hawkalla kasqaykita qawachunku. 😊

- Llapaykichik imayna kawsanaykichikpaq ruranakunata churanakuychik, chaynallataq llapa imapas ruraykunata pachallapi qispichinapaq patachaychik, ayllupi llapanchik sapakama ruranayuq kaspaqa yanapanakusunmi.
- Kuyakuywan kamachiy, ichaqa kallpawan. kallpawan niyqa manam qaparkachaychu nitaq maqaspa kamiychu. Aswanqa rurananchikpaq rimanakusqanchikta yuyarichina, mana wakinpas piñakunankupaq.
- Ruraynikikuna mana allin kaptinqa llumpaytam rawranki, chayna kaptinqa; ama qari warmi wawaykikunawan tupitaychu. Ñawpaqta anchata samariy chay rawrayniki chinkanankama.

Wasi ukupi ima pukllaykunatapas, kusikuykunatapas paqarichispa ruraychik, chaynapim lliw ayllupi sumaq kawsakuy kanqa.

Allinmchu

Arii

#YoMeQuedoEnCasa

5 Yachay munasqanta, umachaynin wiñachiyyta hinalla kawsachiy

- Ñawichanankupaq, qillqanankupaq, chirunankupaq, llimpinankupaqpas sumaqlata hikutaspa rimapayay, kuskaykichik pachata maskaspa rurasqankuta qatipaychik.
- Punchawpi huk kutillapas Matemáticaspi sasachakuykuna rurananpaq kamachiy, utaq llaqtapa kawsayninmanta, hukkunamantapas llallinakuyta ruraychiy. Paykunaqa llallinakuykunata rurachiptikiqa kusisqallañam ima kamachisqaykitapas ruranqaku.

Chay llipllakunapi youtube nisqapim yachay maskanapaq achka kachkan, matemáticas qillqasqa maytukuna, paykunaqa maypi chaypi maskaytaqa yachanmi, kuska yachariychik.

6 Kaqllam kanchik, chaynallam imatapas ruranachik, ima kamachikuytapas ruranapuni kasqanta yachachiy.

- Mama taytahina qari wayna wawaykikunata kamachiy. Wasipi warmipa rurayninta: yanukuya, taqsakuya, imakunapas chuyachayta, icha pipas waqaychanapas kachkan hinaptinqa payta qayarikuy.
- Wasipi ruraykunata lliw aylluman rakiy ama ñawpaqpihinaqa warmillata qawasunchu aswan chayta chinkachispa qaritapas rurayta yachachiy. Rurayniykiwan yachachiy, manam imapas kanchu warmillapa ruranan utaq qarillapa rurananpas. Kunan punchawkunam riqsichinaykipaq allin kachkan. Qari warmakuna, warmi warmakunaqa ancha atipayniyuqmi, ima ruranatapas kamachiptyikiqa ruranqakum.

#YoMeQuedoEnCasa

7 Sipas warmi wawaykikuna chuyachakunanpaq, imankunatapas qayway.

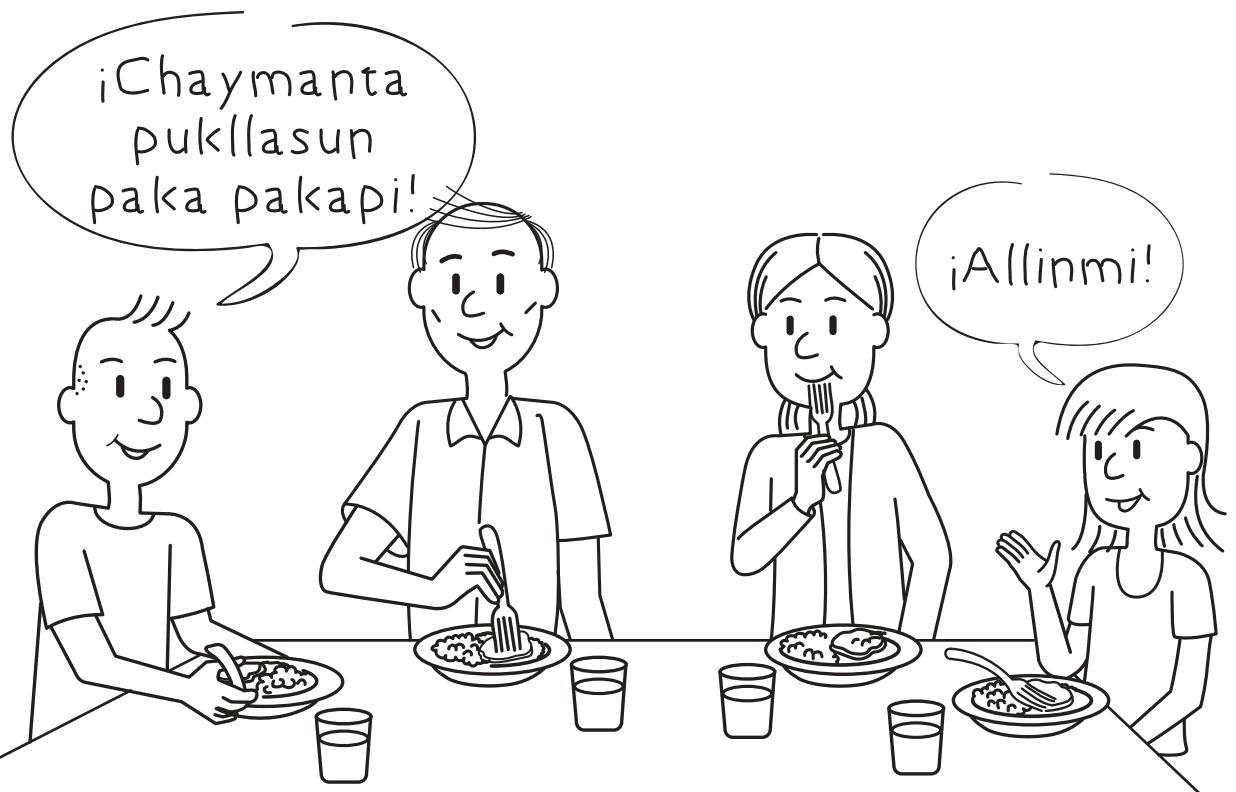
- Ancha chaniyuqmi warmi warmaqa, sipaspas. Chaymi yawarchakuspan churakunan tuwallakunata sapa killa rantipunaykipuni kanqa, unquspa churakunankupaq.

#YoMeQuedoEnCasa

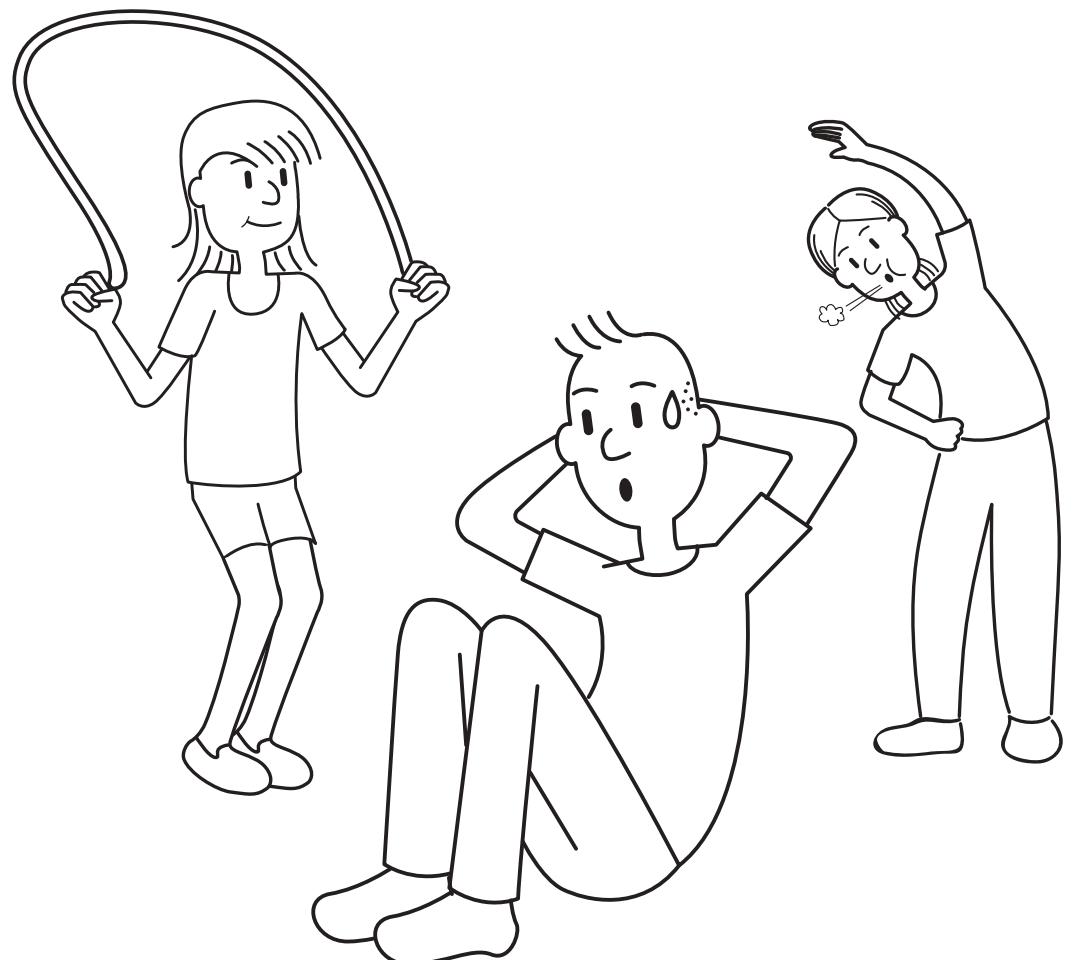
8 Kuska rurayqa 🎵 😁 ⚽🌭🏅 kusikunapaq kachun.

Kay punchawkunam allin kachkan sapa punchaw sumaqla kawsananchikpaq, simana tukuypaq churasqanchiktam, ima punchawpaqpas churanayki, wasinchikpi kusikuy kachun warmi warmakuna, qari wamakunapas kusi kusilla kanankupaq. Imakuna ruranaykipaqpas, kaypim kachkan yanapakuykuna:

- Chawpi punchawta kuska mikuychik, chaypi willay qampas wayna kasqaykipi rurasqaykita, pukllaq masiykipa ima rurasqan munay kasqanmanta, imakunam qampa achartisqaykitapas. Kunanmi yachananku wayna kaspayki imayna kasqaykita.
- Lliw rimanakuychik wasi allichasqa, chuyachasqa kananpaq. Pim chuyachaypi, pim yanukupi, pim machucha payachakuna qawaypi, pim huk unquyniyuq kaqtapas qawananaqpas, uyvakuna michinantapas churanakuychik.
- Rimanakuychik ima punchawmi kanman kusirikunapaq. Chisinkuy pachata pukllanaykichikpaq: misapi pukllakunawan kasinupas, pilikula qawaypas, huk niraqpas kanmantaq. Llapaykichikmi ima pukllaytapas huk punchaw pukllanaykichikpaq akllanaykichik.
- Rimanakuychiktaq imamanta rimarinaykichikta, wawayki churiyki akllachun, paykunapa takinta, qampa takiykitapas kuska uyariykuychik.

9 Umachayninchik allin kaptinqa; aycha tullunchikpas allintaqmi kanqa. Aycha tulluchikkunata wasi ukupi kuyuchina. Sipaspas waynapas aycha tullunkunata kuyuchinanmi hinaspa aycha tulluntakama imatapas ninku.

- Aycha tulluykita kuyuchi, utaq ayllupi tusuychik hinaspa wawaykikuna churiykikunapas kamachisunkichikman kay ruraykunapi.
- Wasi ukupi huk pampata warmi qari warmakuna aycha tullunku kuyuchinankupaq churaychik hinallata lliw ayllupipas llapaykichik rurawaqchik.

10 Intirnitpi allinta qawanankupaq rimapayay. Kunanmi allin kachkan paykunawan rimanaykipaq, chay redes sociales nisqampi yachaykunata sumaqta akllananpaq, mana chayqa ancha sasachakuypi tarikunmanku.

Wawayki churiyki kay sasachakuy ukupi ayllunmanta karuncharqun hinaspa chay intirnitllamanña amañakurun, chayna kaptinqa kay yanapakuykunata chayachimuykiku.

- Warmi qari wawaykikunawan ima pachakunapi intirnitman yaykunankupaq churanakuychik, pacha churasqallapi yaykunankupaqpas.
- Qayanapi, intirnitpipas ima rurasqanmanta chaynallataq, pikunawanmi rimasqantapas tapuy. Yuyarichiyy qayanantaqa, intirnitnintapas riqsinakusqallanwanmi rimanana. Mana riqsisqa machu runakunapas warma tukuspa, chaynallataq allin tukuspa qayamunmanmi.
- Sumaqllata rimapayay, chay intirnitpi chaynallataq qayanapi pas pukllasqanta qawachisunaykipaq.
- Wawaykiwan tiyaykuy hinaspa rimapayay, intirnitpi, qayanapi rimaspa waqaychakunana.
- Qari warmi wawayki paykunamanta llakisqaykita yachachun, chaynallataq allinta ruraptinqa sayapakusqaykitapas.

Kurunawirusmanta chiqap willakuykunata akllarispa maskananpaq kamachiy. Ancha allinmi kunan kachkan warmi qari warmakuna ñawichayman pusanapaq hinaspapas hamutaynin wiñachinapaqpas.

11

Yachachiy, kay sasachakuypi qayanapa yupayninkunawan **AMA** pukllananpaq, nitaq yanqapas yanqaqa pitapas qayananpaq, mana chayqa, chiqap unquqkuna rimaykuna huntaruptin sasachakuypi kanqaku.

- Paykunawan rimay, iskay kimsa kutipas niy, kay sasachakuypi qayanapa yupayninwan pukllay mana allin kasqanta.
- Yachachiy, achka runa wasillanmanta llamkasqankuta, chaymi intirnitta, qayanakunata mana llamkana pachapiqa huntachinachu. Imapas llumpay utqayman rurana kaptillan yaykunanpaq yuyaymanachiy.

12 Llaqtayki pi kamachikuq kunawan huñunakuychik kay sipas wayna maqaykuna chaynallataq usuchikuy, kaminakuypas kasqanta qawanaykichikpaq.

Yuyariy, wakin wasiqa mayninpiqa waynakunapaqa, sipaskunapaqa manam allinchu chaymi uyan uyayllam kana. Maqakuyqa, qaqchakuyqa manam allinchu, manam yanapakunchu, manataqmi yachachikunchu chaymi mana chaynataqa qawanachu; aswanqa harkakuq, yupaychakuq ayllukunata qispichisun

- Kay punchawkuna pitapas maqakuqta, qaparkachaqta utaq warmi warmi sakwasqamanta yachaspaykiqa, utqanman qayay, kay Ministerio de la mujer y poblaciones vulnerables wasita, 100 yupayninta hinallataq 1810 qayay. Makiykipim kan wañunanmanta pitapas amachayniyi.
- Uyan uyanlla kasun, sipas wayna ayllu ukupi, maqasqa, utaq usuchisqa kasqanta uyarispaqa, utqayman kamachikuq kunata qayasun.
- Wasinchikkunaqa takyasqa warmi qaripaq rurasqam; ichapas waynakunapaq sipaspaqqa, mana allinpas kanman. Allinta qawapaykuspam, mana allin kaptinqa, allichananchikpunim utaq chayman paykuna yakyunanta michakunayki.

13 Wawaykikunata niy, ama chiqnilliku kanankupaq, kurunawirus unquyan kaq runa masinta ama millakuspa usuchinampaq. 😊

- Ayllukunata, lliw runata kay unquy sasachakuyman churawasqanchikmanta rimapayay, piñapas, qaripas warmipas, llaqtapi, mana llaqtapi runapas, qullqiyuq mana qullqiyuqpas kurunawiruswanaq kanmanmi. Chaymi kunan kay sasachakuy ukupi runa masinchikta yanapakuqta, kuyakuqta, waqaychakuqta llampusunquta ima munanchik. Chaymi wawanchikkuna unquqta rikuspaqa sumaqta hamutaspan yanapakunan.
- Wawayki Coronavirusmanta yuyaymanasqanta wakin masinkunaman willaspan kallpanchachun.

YUYARIY

Kunanmi allin kachkan sipas wayna wawaykikuna rimariy qallarinanpaq hinasapas allin ruraykunamanta, allin runa kaymanta, lliwman rimarinanpaq. Perú suyunchik kurunawirus unquyta llallinanpaq

Nisqaykiqa chiqapmi. Qampapiñam

Aswanqa taripakuwaq: <https://www.gob.pe/coronavirus>

PERÚ

Ministerio de Desarrollo
e Inclusión Social

PERÚ

Ministerio
de la Mujer y
Poblaciones Vulnerables

PERÚ

Ministerio
de Salud

NACIONES UNIDAS
PERÚ
• • • • • • • •

30
CDN30 AÑOS
CONVENCIÓN SOBRE
LOS DERECHOS DEL NIÑO